

ДЕЦИЛНА РАСПОДЕЛА ПОТРОШЊЕ И ПРИХОДА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ У 2018. ГОДИНИ

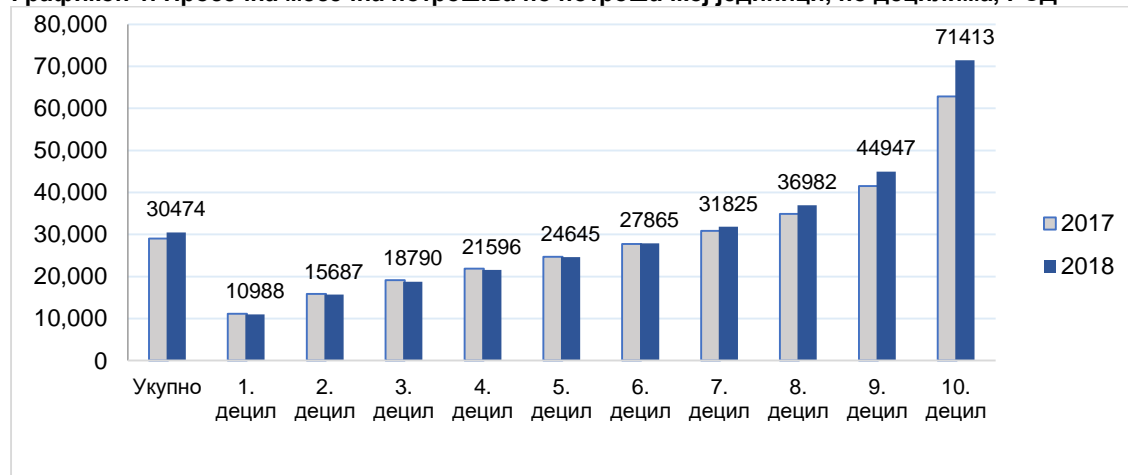
Децилна расподела потрошње/прихода у 2018. години, потврђује опште трендове расподеле који су били присутни и у [претходном периоду](#), али и указује на погоршање положаја сиромашнијег дела становништва у односу на претходну годину према више посматраних показатеља.

Просечна децилна потрошња - У 2018. години, се по први пут од када се ова врста мерења спроводи, бележи номинални пад просечне потрошње првог децила. Осим првог децила, номинални пад просечне потрошње остварују првих пет децила.

Просечна месечна потрошња првог децила у 2018. години износила је 10.988 динара по потрошачкој јединици, док је просечна потрошња десетог децила била чак шест и по пута већа, односно 71.413 динара по потрошачкој јединици. Овим се однос просечне потрошње најнижег и највишег децила значајно изменио на штету најсиромашнијег децила, а неповољнији однос забележен је тек 2006. године.

Горња тачка пресека најсиромашнијег децила потрошње која показује највишу еквивалентну потрошњу у овом сегменту популације износи свега 13.894 динара месечно.

Графикон 1. Просечна месечна потрошња по потрошачкој јединици, по децилима, РСД

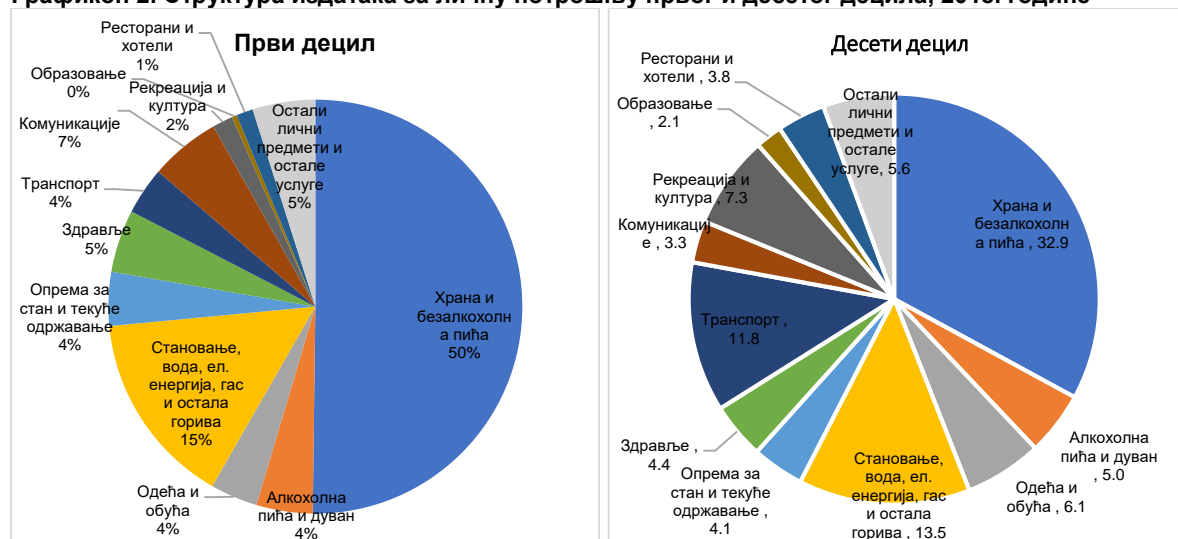
Извор: Анкета о потрошњи домаћинства, Републички завод за статистику, 2018.
Посебна обрада за потребе Тима за социјално укључивање и смањење сиромаштва Владе Републике Србије

Просечни децилни приход - И однос просечног прихода првог и десетог децила у 2018. години креће се на штету најсиромашнијег децила, те је са 7,7 колико је износио 2017. години, повећан на девет у 2018. години. Наиме, просечан месечни приход првог децила у 2018. години износи 9.453 динара по потрошачкој јединици, док просечан месечни приход десетог децила износи 85.186 динара по потрошачкој јединици.

Горња тачка пресека најсиромашнијег децила прихода која показује највиши еквивалентни приход у овом сегменту популације износи свега 14.440 динара месечно.

Структура издатака за личну потрошњу - У 2018. години у структури издатака за личну потрошњу код најсиромашнијег децила, повећава се удео потрошње за храну и безалкохолна пића у односу на годину пре и чини преко половине расхода првог децила. У односу на најбогатији децил, осим у овој ставци потрошње, остају значајне разлике у уделу потрошње који се усмерава ка образовању, рекреацији и култури, транспорту, ресторанима и хотелима.

Графикон 2. Структура издатака за личну потрошњу првог и десетог децила, 2018. године

Извор: Анкета о потрошњи домаћинства, Републички завод за статистику, 2018.

Посебна обрада за потребе Тима за социјално укључивање и смањење сиромаштва Владе Републике Србије

Структура извора прихода додатно се погоршала у најсиромашнијем децилу у 2018. години у односу на годину пре. Наиме, приход од зараде је главни извор прихода за драматично мањи удео лица првог децила. У 2017. години, код скоро трећине лица (32,4%) приход од зараде је био примарни извор прихода, да би се у 2018. години овај удео смањио на једну четвртину (25,1%). Пензије остају примарни извор прихода овог децила са учешћем од 45%, а социјални трансфери са уделом од 15,3% чине трећи по реду део извор прихода најсиромашнији децил. Социјални трансфери су примарни извор прихода за мање од пет 5% лица другог децила и за мање од 1% лица четвртог децила.

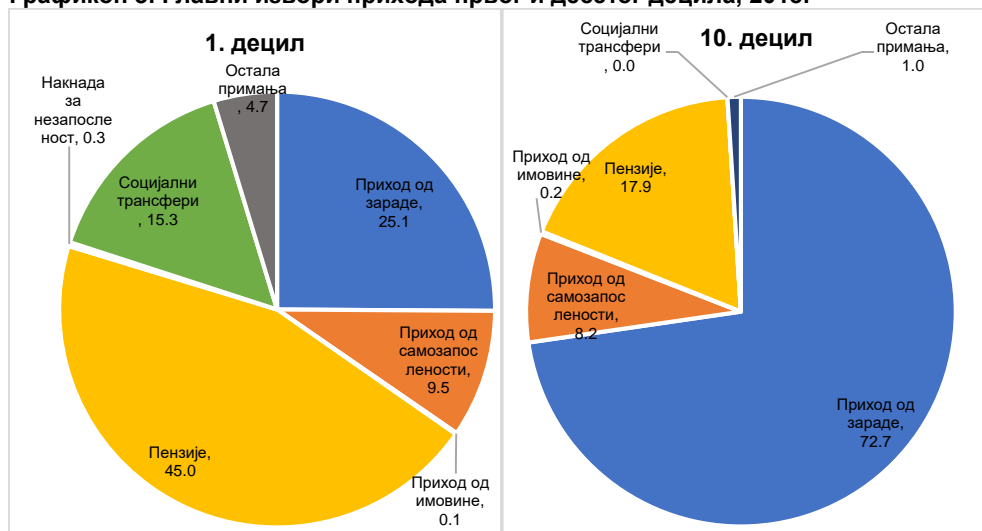
Табела 1: Главни извори прихода по децилима, 2018. година

	Укупно	Децили									
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Приход од зараде	54,9	25,1	41,1	45,3	53,1	53,3	60,9	62,7	64,0	69,5	72,7
Приход од samozапослености	8,8	9,5	8,2	11,7	10,1	8,2	10,2	9,0	7,8	5,5	8,2
Приход од имовине	0,2	0,1	0,4	0,4	0,2	-	-	0,4	0,4	0,1	0,2
Пензије	32,0	45,0	44,0	38,5	34,5	35,4	27,0	26,9	26,3	23,9	17,9
Накнада за незапосленост	0,1	0,3	0,1	0,2	0,2	0,4	0,3	-	0,1	-	-
Социјални трансфери (новчана социјална помоћ, дечији додаток, сл.)	2,4	15,3	4,5	2,5	0,5	0,3	0,4	0,2	-	-	-
Остала примања	1,6	4,7	1,7	1,4	1,4	2,4	1,2	0,8	1,4	1,0	1,0

Извор: Анкета о потрошњи домаћинства, Републички завод за статистику, 2018.

Посебна обрада за потребе Тима за социјално укључивање и смањење сиромаштва Владе Републике Србије

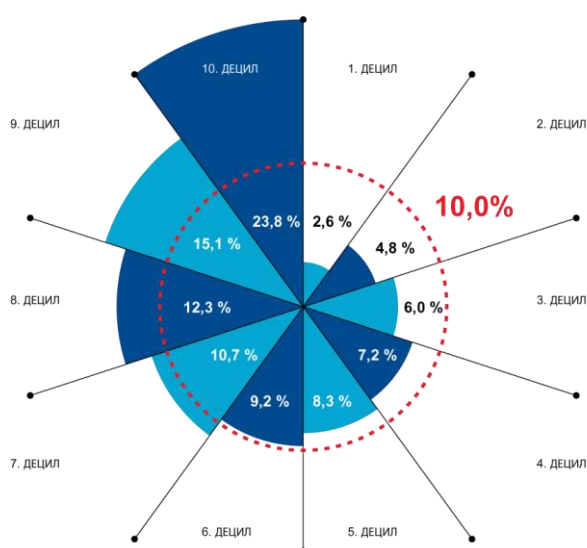
Графикон 3. Главни извори прихода првог и десетог децила, 2018.

Извор: Анкета о потрошњи домаћинстава, Републички завод за статистику, 2018. Посебна обрада за потребе Тима за социјално укључивање и смањење сиромаштва Владе Републике Србије

Расподела прихода по децилима - У Републици Србији је 10% најсиромашнијег становништва додатно је смањило свој удео у укупним оствареним приходима у 2018. години и износи 2,6% (наспрам 3,1% у 2017.). С друге стране, 10% најбогатијег становништва увећало је свој удео у укупно оствареним приходима у земљи, и износи 23,8% (наспрам 20,0% у 2017.) укупно оствареног прихода.

Графикон 4. Учешће појединих децила у расподели укупног прихода, % 2017. године

Извор: Анкета о потрошњи домаћинстава, Републички завод за статистику, 2018. Посебна обрада за потребе Тима за социјално укључивање и смањење сиромаштва Владе Републике Србије

Податке о **медијалној потрошњи/приходу**, као потрошњи/приходу коју има средишњи (медијални) становник који дели расподелу потрошње на два дела¹, могуће је наћи [у](#)

¹ Са приближно једнаким бројем појединаца.

[пратећим подацима](#) који чине саставни део ове публикације. [У пратећим фајловима](#) налазе се и **стопе раста** просечне и медијалне потрошње и прихода, као и информација о просечном броју чланова домаћинства и просечан број потрошачких јединица по децилима.

Методолошке напомене

Децилна анализа је поступак којим се еквивалентна потрошња/приход свих домаћинства или појединаца рангира од најниже ка највишој. Тако рангирана домаћинства/појединци деле се у десет једнаких група. У првом децилу налазе се домаћинства/појединци чија је еквивалентна потрошња/приход најнижа (најсиромашнија домаћинства), а у десетом децилу су домаћинства/појединци чија је еквивалентна потрошња/приход највиши (најбогатија домаћинства).

Приликом израде ове публикације децили су формиран тако да деле укупну популацију² на десет једнаких делова, док је у зависности од тога да ли се посматра еквивалентна потрошња или приход, коришћена адекватна скала еквиваленције. Примена скале еквиваленције (потрошачке јединице) омогућава поређење потрошње/прихода лица која живе у домаћинствима различитим по величини (броју чланова) преко заједничког именитеља – потрошачке јединице.

Приликом обрачуна еквивалентне потрошње примењује се скала еквиваленције ОЕЦД-а, према којој носилац домаћинства добија пондер 1, сваки одрасли члан домаћинства (старости 14 и више година) пондер 0,7, а деца (испод 14 година старости) пондер 0,5. Приликом обрачуна еквивалентног прихода примењује се модификована скала еквиваленције ОЕЦД-а, према којој носилац домаћинства добија пондер 1, сваки одрасли члан домаћинства (старости 14 и више година) пондер 0,5, а деца (испод 14 година старости) пондер 0,3.

У Анкети о потрошњи домаћинства приходи домаћинства у новцу и у природи обухватају само текућа примања свих чланова домаћинства (не обухватају се подигнути готовински, потрошачки и инвестициони кредити, приходи од продаје покретне и непокретне имовине и сл.). Лична потрошња, такође, обухвата текућу, уобичајену потрошњу свих чланова домаћинства, што значи да се не прати инвестициона потрошња, отплата кредита, плаћени порези и сл. Према методологији Анкете, свака куповина евидентира се у пуном износу, без обзира да ли је роба/услуга купљена на кредит или плаћена у готовини.

Значајна карактеристика ове анкете је да се не примењује билансирање (изједначавање) прихода и потрошње домаћинства³.

² У зависности од одлуке, могуће је формирање децила тако да деле укупан број домаћинства на десет једнаких делова. Овај приступ је коришћен приликом израде Билтена Анкете о потрошњи домаћинства Републичког завода за статистику.

³ Више о методологији Анкете о потрошњи домаћинства на: <http://www.stat.gov.rs/sr-latn/istrazivanja/methodology-and-documents/?a=01&s=0101>